

Dobrodošli u 2.594. broj *Napretka*

U nedavnoj prepisci s jednim kolegom spomene on usput prošli, kaže sto i pedeseti, broj *Napretka*. Kakav 150. broj?! – skoro se uvrijedim i odmah ga poučim kako se broj 150 odnosi na broj godina izlaženja, a ne na broj izašlih časopisa! Odmah se čovjek ispriča: „Reći za jedan od najstarijih časopisa u Hrvatskoj da je prošli mjesec izašao tek 150. broj, a izlazi četiri puta godišnje od 1859. godine, stvarno je nedopustivo!” Dakle, kad bi to bilo točno, ovo bi bio tek 601. broj. Međutim, u 150 godina izašlo ih je točno 2.593. U početku je *Napredak* izlazio dvaput mjesečno, pa triput, a od 1902. do 1907. čak – svaki tjedan! Da ne povjeruješ! Nakon prvih 50 godina izlaženje se ustalilo na deset brojeva godišnje; na (samo) četiri broja smo od 1987. godine i tako ćemo ostati do daljnjega. A sada malo o sadržaju ovoga dvijeti-sućepetstodevedesetičetvrtoga broja.

Istraživanja pokazuju da na opće zadovoljstvo i sreću stanovnika neke države ne utječe toliko njezino opće bogatstvo, koliko utječe uvažavanje građanskih prava i sloboda koje ljudi imaju u toj državi. Britanac Ian Davies sa Sveučilišta u Yorku i Márta Fülöp iz Budimpešte istražili su što pojam građanskih prava uopće znači budućim učiteljima u te dvije zemlje i po čemu se oni pritom razlikuju, u čemu su slični i kakve to može imati posljedice po njihov rad u nastavi. Treba reći da u mađarskoj školi ne postoji građanski odgoj ili odgoj za ljudska prava kao obvezan predmet; neki njegovi sadržaji skriveni su u programima drugih predmeta – obično u povijesti i zemljopisu. S druge strane, u Engleskoj je to obvezan predmet od 2002. godine. Uveden je s ciljem podizanja društvene svijesti i šireg aktivnog uključivanja u lokalnu zajednicu, te podizanja razine političke kulture. Možemo li i mi štogod tu naučiti?

I članak Mirjane Boras temelji se na usporedbama. Kolegica je napravila komparativnu analiza nastavnih planova i programa predmeta prirode i društva u našoj i slovenskoj školi. Naime, osim jezično-komunikacijskih, matematičkih, informatičko-tehnologijskih, poduzetničkih, socijalnih i građanskih kompetencija

Europska je unija kao ključne definirala i prirodoznanstvene kompetencije. Vidljivo je da je učinjen pomak kojim se nastava prirode i društva u obje sredine nastoji osuvremeniti i više usmjeriti na učenika kao i potreba da se kroz sadržaje konkretnije razvija međuočnos dijete – priroda – društvo. Gdje je taj pomak vidljiviji, ostavljam vašoj procjeni.

Što sve utječe na odanost učitelja školi u kojoj rade, tj. na njihovo prihvaćanje ciljeva i vrijednosti te škole, želju za ulaganjem dodatnih napora da bi se ti ciljevi ostvarili, kao i na jaku volju za ostankom u toj školi (čak i kad postoji alternativa) pročitajte u članku Tomislave Vidić *Organizacijska odanost učitelja osnovnoj školi*. Za različite su škole dobiveni različiti rezultati, pa bi doista bilo zanimljivo dalje istraživati ovu temu i ustanoviti koje su to karakteristike škole povezane s odanošću učitelja.

Grad Split i područje Splitsko-dalmatinske županije prilično se ističe raširenošću ovisnosti o drogama i zloporabom droge. Lasta Unković i Marijana Majdak u dvije su splitske škole ispitale iskustva adolescenata o konzumaciji droge, prvom kontaktu s konzumentima i dostupnosti droge u Splitu, zatim obiteljsku situaciju u obiteljima konzumenata u odnosu na nekonzumente, te pripadnost vršnjačkim skupinama kod konzumenata i nekonzumenata. Podaci o dobivenim razlikama mogu biti dobar temelj za planiranje odgojnih aktivnosti škole.

Na tragu primarnih izvora: autentičnih svjedočenja, arhivske građe Hrvatskoga školskog muzeja i školske dokumentacije Ivana Šapina i Siniša Opić istražili su razvoj školstva u Hrvatskoj Kostajnici, malome mjestu punom velikih zbivanja.

Nekad u praksi, bez obzira radi li se o malom ili velikom mjestu, teško izlazimo na kraj s „normalnom učeničkom populacijom“ i premda su i tu granice normalnosti jako rastezljive, budemo ipak i s time zadovoljni kad čujemo i vidimo s kakvim se sve izazovima suočavaju oni koji rade s djecom koja doista imaju problema. U predzadnjem smo broju imali članak o jednom pristupu kreativnoj terapiji djece s tumorima, a u ovom nas tri autorice: Dragana Mamić, Rea Fulgosi Masnjak i Ljiljana Pintarić Mlinar upoznaju sa senzornom integracijom, tj. s postupkom ugrađivanja svih osjetnih podataka u jednu cjelinu u radu s učenicima s autizmom. Naime, njihov rad svjedoči o učinkovitosti primijenjenih individualiziranih programa poticanja senzorne integracije.

Ivan Koren, naš poznati psiholog, jedan od prvih koji se bavio prepoznavanjem i identifikacijom nadarenih učenika, napravio je zanimljiv prikaz programskih sadržaja petnaest dosadašnjih *Križevačkih pedagoških dana* koji su od regionalnoga skupa učiteljstva prerasli u zapaženu interdisciplinarnu znanstveno-stručnu manifestaciju. Još nije kasno da se prijavite za sudjelovanje na *XVI. Križevačkim pedagoš-*

kim danima koji će se održati 11. ožujka 2010. Glavna je tema ovogodišnjega skupa *Zdravlje u školskom okruženju* ili *Kako postati i ostati zdrav u školskom sustavu* (Hm, ne zvuči li to malo nezgodno?)

Hrvoje Vrgoč među prvima je proučio i prvi preporučio hvalevrijedan udžbenik Emerika Munjize: *Povijest hrvatskoga školstva i pedagogije*. Prije točno petnaest godina započeo je jedan projekt pisanja povijesti hrvatskoga školstva i pedagogije u kojem sam i ja sudjelovala (pa sam sad možda malo ljubomorna). Naime, bio je to vrlo velik, no nikada dovršen posao. Možda stvarno vrijedi ono o puno babica i kilavom djetetu, tek – jedva čekam da se i sama dokopam ove knjige.

Još jedna knjiga zaslužuje našu pažnju u ovome broju: *Ante Vukasović* – životno djelo i bibliografija: uz 80. obljetnicu života i 60. obljetnicu plodna pedagoškog djelovanja. Knjigu je prikazao Vladimir Strugar, a sastavili su je Josip Markovac i Valentin Puževski koji su ujedno i autori teksta posvećenoga jubileju našeg uvaženog pedagoga.

I za kraj, tužna vijest: umro je Mato Jakobović, ugledni učitelj i pedagog koji je svojim dugogodišnjim djelovanjem pridonio razvoju i unapređivanju hrvatskoga školstva. Njegovi prijatelji Hrvoje Vrgoč i Josip Markovac pobrinuli su se da sjećanje na njega opstane na najsigurniji način: na stranicama *Napretka*.

Dubravka Miljković